

MARKUS KANTOLA

**JAKAUTUNUT
KANSA-
KUNTA**

*Yhdysvaltojen poliittinen
historia Richard Nixonista
Barack Obamaan*

Gaudeamus

Copyright © 2017 Tekijä &
Gaudeamus Helsinki University Press

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Emmi Kyytsönen
Sisäkansien kaaviot: Heikki Rönkkö

KL 98.312, 32.18 ★ UDK 970, 328

ISBN 978-952-495-419-8

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2017

SISÄLLYS

JOHDANTO	8
1 RICHARD NIXONIN	
EPÄUSKON JA EPÄLUOTTAMUKSEN VUODET	19
Likaisten temppujen Nixon	19
Hankaluudet tuomareiden kanssa	34
Vaikea Vietnamin sota	39
Nixon vastaan McGovern	47
Vietnamin sodan päättäminen	51
Nixon hyvinvointivaltion uudistajana	53
Vihreä Nixon	61
Talousongelmat alkavat	64
Watergate	68
2 LUOTTAMUKSEN PALAUTUS?	
FORD JA CARTER VALKOISESSA TALOSSA	77
Fordin vaikea alku	77
Loputtomat talousongelmat	83
Vaalirahoitussääntöjen kiristäminen	88
Kohti liennytystä	89
Yhdysvaltojen ulkopolitiikan pimeä puoli	92
Mustien asema, aborttioikeus ja arvoriiriidat	94
Ronald Reagan astuu politiikan valokeilaan	98
Jimmy Carterin tie politiikan huipulle	99
Carter vastaan kongressi	107
Energiasuunnitelma	113
Sosiaaliturvan uudistaja	116
Talouden umpisolmu	119
Ympäristönsuojelija Carter	123
Moraalin viitoittama ulkopoliittikka	126
Arvojen ristitulessa	132

3	RONALD REAGAN JA KONSERVATISMIN VALLANKUMOUS	139
	Vuoden 1980 vaalit ja oikeiston vallankumous	139
	Kamppailu ”suurta valtiota” vastaan	149
	Ensimmäinen nainen korkeimpaan oikeuteen	159
	Lennonjohtajat haastavat entisen ammattiyhdistysjohtajan	161
	Itseaiheutetut talousongelmat	163
	Pahuuden imperiumin pysäyttäminen	166
	Muistopäivä Martin Luther Kingille	172
	Reaganin murskavoitto vuoden 1984 presidentinvaaleissa	174
	Ulkopoliittisella vuoristoradalla	178
	Toinen Nixon?	180
	Konservatiivinen hyvinvointivaltio	183
	Suuri verouudistus	188
	Vaikeuksia tuomarimimityksissä	190
	Pankkien vapauttaminen	193
	Reaganin epäonnistunut vallankumous?	195
4	GEORGE H. W. BUSH REAGANIN PERINTÖÄ MAKSAMASSA	203
	Tie Valkoiseen taloon	203
	Kylmän sodan saattohoito	209
	Bush sodassa	216
	Liberaali republikaani?	219
	Petetty verolupaus	224
	Tuomareita valitsemassa	227
	”Taloutta, ääliö!”	230
5	BILL CLINTONIN KOLMAS TIE	235
	Hopeista Washingtoniin	235
	Kauppan vapauttaminen	245
	Tiukka asenne rikollisia kohtaan	247
	Budjettialijäämiä pyyhkimässä	250
	Luottamuksen palauttaminen liittovaltiota kohtaan	251
	Terveysdenhuoltouudistus	253
	Clinton arvoliberaalina	255
	Ulkopoliittista hapuilua	257
	Vuoden 1995 budjettikiista	261
	Kansakunnan isänä	264

Toimeentulotuki uudistus	266
Helppo uudelleenvalinta?	269
Budjettineuvottelut, osa 2	271
Kansaneläkejärjestelmän uudistus törmää Clintonin ongelmiin.	273
6 GEORGE W. BUSH JA	
MYÖTÄTUNTOINEN KONSERVATISMI	285
Irti isän varjosta	285
Koulutus uudistus ja veroleikkaukset.	292
Maltillisesta aktiiviseen ulkopolitiikkaan.	298
Rahan ja politiikan suhteen uudelleenmäärittäminen	305
Laiminlyöty ympäristö	308
Terästullien pystyttäjä	311
Eläkeläisten terveysturvan uudistaminen.	313
Toiselle kaudelle.	315
Katastrofi nimeltään Katrina	318
Korkeimman oikeuden puheenjohtajan vaihto	320
Sairaiden lasten oikeudet	322
Irak-politiikan kivinen tie.	324
Vuoden 2008 talousromahdus.	326
Uskonnollinen presidentti	328
Kiistanalainen perintö.	330
7 BARACK OBAMA JA	
OPTIMISTISEN VASEMMISTON PALUU	335
Nousu politiikkaan	335
Mahdoton presidentinvaalikampanja	340
Elvytys ja rahoitussäätelyn uudistus	346
Ilmastonmuutoksen torjuminen	352
Kansallinen sairausvakuutus, viimeinkin.	356
Kiista tuomarinimityksistä syvenee	365
Irakin konfliktin päättäminen	370
Muutos, johon voimme uskoa	373
EPILOGI:	
JOHTAJANSA NÄKÖINEN KANSAKUNTA?	381
VIITTEET	396
KIRJALLISUUS	406
HENKILÖHAKEMISTO	434